

Högländ Skog och Kraft AB
G:a Riksvägen 52
891 51 Örnsköldsvik

Tillstånd enligt 9 kapitlet miljöbalken för uppförande och drift av vindkraftanläggning vid Hocksjön, Sollefteå kommun

Verksamhetskod 40.90 B, 26.110 C

Beslut

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen Västernorrlands län lämnar Högländ Skog och Kraft AB (nedan Bolaget), organisationsnummer 556210-6772, tillstånd enligt miljöbalken för uppförande och drift av gruppstation för vindkraft inom del av fastigheten Västvattnet 1:24/3 i Sollefteå kommun.

Tillståndet omfattar uppförande och drift av gruppstation med maximalt 45 vindkraftverk inom det område som framgår av bilaga 1 och med de begränsningar som framgår i detta beslut.

Tillståndet gäller 30 år från det att tillståndet vunnit laga kraft.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar med stöd av 6 kapitlet 9 § miljöbalken att den miljökonsekvensbeskrivning som bifogats ärendet uppfyller kraven enligt 6 kapitlet miljöbalken.

Tid för ianspråktagande

Tillståndet ska ha tagits i anspråk inom tre år från att detta beslut har vunnit laga kraft, i annat fall förfaller tillståndet. Bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten vid vilken tidpunkt tillståndet har tagits i anspråk. Med i anspråktagande avses att delar av den tillståndsgivna verksamheten har påbörjats.

Igångsättningstid

Verksamheten ska ha satts igång senast 7 år efter att beslutet vunnit laga kraft. Med igångsättningstid avses att de tillståndsgivna miljöfarliga verksamheterna ska ha satts igång/tagits i drift. Vid denna tidpunkt förfaller tillståndet för de delar av parken som inte satts i gång. Bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten när verksamheten satts igång.

Verkställighet

Miljöprövningsdelegationen bifaller, med stöd av 22 kapitlet 28 § miljöbalken, Bolagets yrkande om verkställighetsförordnande avseende anläggande av vägar, förstärkning av befintliga vägar och ledningsdragning inom parken.

Villkor för verksamheten

Allmänt villkor

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Bolaget uppgivit eller åtagit sig i ansökan, miljökonsekvensbeskrivningen eller i övrigt åtagit sig i ärendet.

Om Bolaget överväger en förändring av verksamheten eller dess bedrivande ska Bolaget samråda med tillsynsmyndigheten och inhämta tillsynsmyndighetens synpunkter i frågan.

Särskilda villkor

2. Bolaget ska ställa ekonomisk säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda med 300 000 kronor för varje vindkraftverk.

Säkerheten ska ställas i form av pantförskrivning av medel på spärrat bankkonto eller borgensåtagande från kreditinrättning. Säkerheten ska ställas med lika stora delar tionde, femtonde och tjugonde året efter det att vindkraftsparken tagits i bruk. Säkerheten ska godkännas av miljöprövningsdelegationen.

Det vid varje tillfälle angivna säkerhetsbeloppet för varje vindkraftverk ska årligen under verkens livstid indexuppräknas efter konsumentprisindex, där året för detta beslut ska utgöra bas.

Innan tillståndet tas i anspråk ska Bolaget ställa säkerhet med 250 000 kronor. Denna säkerhet ska gälla för tiden från det att verksamheten påbörjas intill dess tillståndet i dess helhet tagits i anspråk. Säkerheten får utgöras av pant eller borgen och ska prövas av miljöprövningsdelegationen.

3. Totalhöjden på vindkraftverken får maximalt uppgå till 230 meter.
4. Bolaget ska senast en månad innan byggnads- och anläggningsarbeten påbörjas, lämna in en skriftlig arbets- och tidplan till tillsynsmyndigheten. Av planen ska de olika byggnads- och anläggningsmomenten framgå.
5. Förslag till slutlig placering av vindkraftverk, väg- och ledningsdragningar, placering av uppläggnings- och uppställningsytor samt byggande av servicebodar med mera för vindkraftens behov ska lämnas till tillsynsmyndigheten för godkännande senast 1 månad innan anläggningsarbetena påbörjas.
6. Anläggande av vindkraftverk, fundament, nya vägar, uppläggnings- och uppställningsytor samt breddning av befintlig väg får endast ske med skyddsavstånd till de objekt som framgår på karta i bilaga 2 enligt följande:

Skogliga naturvärden: 50 meter
Kalkbarrtolkning: 50 meter

Naturvårdsobjekt: 50 meter
Fast fornlämning, Raå 156:1: 50 meter
Övriga fornminnen/fornlämningar: 25 meter

Avsteg från dessa skyddsavstånd måste motiveras av Bolaget och godkännas av tillsynsmyndigheten i samband med godkännandet av slutlig layout enligt villkor 5.

Anläggandet i övrigt ska ske i enlighet med de åtaganden om hänsyn och skyddsåtgärder som anges i Bolagets handlingar och på ett sätt som begränsar skador på natur- och kulturvärden. I första hand ska bergförankring utföras där så är möjligt. Befintligt vägnät inom vindkraftparken ska nyttjas i första hand.

7. Vindkraftverk får, vid verkens uppförande, inte placeras närmare än 2 kilometer från örnbo.
8. Vid arbeten i närheten av våtmarker och vattendrag ska skyddsåtgärder vidtas för att undvika grumling och att de hydrologiska förutsättningarna ändras. Åtgärder ska också vidtas så att vandringsmöjligheterna kvarstår för fisk och andra vattenlevande organismer.
9. Under bygg- och återställningstiden ska ljud från verksamheten begränsas så att det inte ger upphov till en högre ekvivalent ljudnivå vid bostads- eller fritidshus än:

60 dBA måndag - fredag kl. 07.00 – 19.00
50 dBA måndag - fredag kl. 19.00 – 22.00
50 dBA lördag, söndag och helgdag kl. 07.00-19.00
45 dBA övrig tid.

Ekvivalentvärden ska beräknas för de tidsperioder som anges med undantag för nattvärden som ska beräknas per timme. Kontroll ska ske när tillsynsmyndigheten anser så vara erforderligt.

10. Vindkraftverken ska ges en diskret och enhetlig utformning och med diskret färgsättning.
11. Bolaget ska i sina kontakter med Transportstyrelsen verka för en utformning av hindermarkeringen så att störningen på omgivningen minimeras.

Reducering av ljusstyrka ska utföras i den utsträckning det är möjligt i enlighet med vid var tid gällande författning om hindermarkering. Blinkande ljus ska synkroniseras med andra vindkraftverk med blinkande ljus inom parken och där så är möjligt även med omkringliggande blinkande föremål.

12. Före driftsättning av vindkraftverken ska Bolaget sätta upp varningsskyltar med information om risk för iskast och andra nedfallande föremål.
13. Under såväl anläggningstid som drifttid ska etableringsområdet hållas i ordnat skick och hållas städat med avseende på byggnadsmaterial och avfall.

14. Markytor som nyttjas temporärt under anläggningstiden, såsom upplags- eller uppställningsplatser, ska återställas senast ett år efter det att vindkraftverken tagits i drift. Återställningen ska ske på ett sådant sätt att vegetationen i möjligaste mån får samma funktion som innan verksamheten togs i drift.
15. När anläggningen eller etapper av anläggningen är uppförd ska vindkraftverkens exakta positioner redovisas till tillsynsmyndigheten.
16. Ljudnivån från verksamheten, efter det att vindkraftverken tagits i drift, ska begränsas så att det inte ger upphov till en högre ekvivalent ljudnivå än 40 dBA utomhus vid bostads- eller fritidshus.

Till föreslagen layout enligt villkor 5 ska bifogas en ljudberäkning för tydliggörande av att föreskrivna villkor kan innehållas med den slutliga verksplaceringen. Omkringliggande tillståndsgiven verksamhet ska beaktas i ljudberäkningen.

Ljudnivån ska sedan kontrolleras senast tolv månader från att vindkraftverk tagits i drift. När vindkraftparken i sin helhet tagits i drift ska kontroll ske så snart som möjligt efter att det skett förändringar i verksamheten som påverkar ljudsituationen eller om tillsynsmyndigheten anser så vara erforderligt. Vilken kontrollmetod som ska användas ska avgöras i samråd med tillsynsmyndigheten och framgå av kontrollprogrammet.

17. Faktisk skuggbildning från roterande vingar får inte överstiga åtta timmar per år eller 30 minuter per dag i anslutning till störningskänslig plats vid bostads- eller fritidshus.

Till föreslagen layout enligt villkor 5 ska bifogas en skuggberäkning för tydliggörande av att föreskrivna skuggvillkor kan innehållas med den slutliga verksplaceringen. Omkringliggande tillståndsgiven verksamhet ska beaktas i skuggberäkningen.

Kontroll av skuggtiden ska sedan utföras inom tolv månader efter idrifttagandet vindkraftverk och ske genom teoretisk beräkning och/eller genom funktionskontroll av skuggdetektorer om det inte på annat sätt kan uteslutas att angiven skuggtid inte överskrids. När vindkraftparken i sin helhet tagits i drift ska kontroll ske så snart som möjligt efter att det skett förändringar i verksamheten som påverkar skuggsituationen eller om tillsynsmyndigheten anser så vara erforderligt.

18. Elledningar och transformatorstationer inom parken ska utformas så att risken för kollision och strömgenomgång för fåglar minimeras.
19. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras och förvaras på ett sådant sätt att eventuellt spill och läckage samlas upp och tas om hand. Kärll ska vara noggrant märkta med sitt innehåll.
20. Bolaget ska följa upp påverkan på rovfåglar i enlighet med åtaganden som anges i miljökonsekvensbeskrivningen och i detta beslut. Bolaget ska vidare samverka med omkringliggande vindkraftaktörer vid

uppföljning av påverkan på rovfågel.

21. Följande hänsyn och skyddsåtgärder ska vidtas till skydd mot rennäringen:

- Årligt samråd ska hållas med berörda samebyar minst två månader innan vinterbetesperioden för att kunna planera byggnationer, service och reparationer, så att störningen på rennäringen kan minimeras och underlätta samebyarnas planering under vinterbetesperioden.

- I driftskedet ska kommunikation ske med samebyn för att om möjligt planera plogning av vägar alternativt undanta plogning så att flyttning av renar underlättas.

- Vid anläggningsarbeten under hela året ska vegetationskikt sparas så långt det är möjligt för att minimera förlusten av renbete.

22. Förslag på kontrollprogram omfattande anläggningsarbeten ska lämnas in till tillsynsmyndigheten minst fyra veckor innan arbetena påbörjas. Kontrollprogram för verksamheten i sin helhet ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att tillståndet tagits i anspråk.

Kontrollprogrammet ska ange hur verksamheten ska kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod, i enlighet med vad som anges i 22 kapitlet 25 § punkt 3 miljöbalken.

Kontrollprogrammet ska, förutom kontroll av att villkoren enligt detta tillstånd innehålls, innehålla uppföljande studier av påverkan på fågellivet och rennäring enligt vad som anges i ansökan eller annars framgår av detta beslut. Kontrollprogrammet ska omfatta både anläggnings- och driftsfas.

23. Skriftlig anmälan, omfattande en arbets- och tidplan för återställning av området, ska göras till tillsynsmyndigheten senast tolv månader innan vindkraftverk (enstaka eller alla) permanent tas ur drift. Av anmälan ska även framgå vilka åtgärder som avses vidtas för att återställa området. Tillsynsmyndigheten ska godkänna anmälan innan åtgärderna påbörjas. Senast 24 månader efter respektive vindkraftverks nedmontering ska återställningen vara slutförd. Återställningen i sin helhet ska vara slutförd inom tillståndstiden.

U1. Frågan om vilka övriga slutliga villkor som ska gälla för rennäring

Bolaget ska inom en provotid inkomma med förslag till kompensationsåtgärder och slutliga villkor för att minimera störningar på rennäringen. Av motiveringen till förslaget ska särskilt framgå vilka störningar på rennäringen som har konstaterats/kan förväntas och förslagen på åtgärder/villkor ska motiveras utifrån detta.

Förslaget till kompensationsåtgärder och slutliga villkor kan baseras på av Bolaget utförd utredning vid Hocksjöns vindkraftpark avseende påverkan på rennäringen under anläggnings- och driftsfas vilken ska redovisas till miljöprövningsdelegationen två år efter att anläggningsarbetet påbörjats respektive två år efter den tidpunkt då mer än hälften av de planerade

vindkraftverken tagits i drift. Utredningen ska genomföras inom ramen för Bolagets egenkontroll och ske i samråd med berörd sameby och tillsynsmyndigheten.

Alternativt kan förslaget till kompensationsåtgärder och slutliga villkor baseras på erfarenhet från andra vindkraftsprojekt, utredningar och forskning kring vindkraftens påverkan på rennärningen. Framtagandet av förslaget ska ske i samråd med berörd sameby och tillsynsmyndigheten. Förslaget ska inlämnas till miljöprövningsdelegationen senast två år efter att anläggningsarbetet påbörjats.

U2. Frågan om vilka övriga slutliga villkor som ska gälla för rovfågel

Bolaget ska under en provotid kartlägga påverkan på rovfågel under anläggnings- och driftfas. Studierna ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten och expertis inom området under fem års tid från det att tillståndet vunnit laga kraft och redovisas till redovisas till tillsynsmyndigheten senast september samma år de genomförts. Studierna ska i helhet redovisas till prövningsmyndigheten senast sex månader efter att de avslutats. Miljöprövningsdelegationen menar att det är lämpligt att uppföljningen sker samordnat med övriga vindkraftaktörer i området.

Av utredningen ska särskilt framgå vilka störningar på rovfåglar som konstaterats samt vilka förslag till ytterligare villkor som kan föreskrivas och/eller kompensationsåtgärder som förslås.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Samråd

Den 23 april 2009 hölls samråd med länsstyrelsen Västernorrland, länsstyrelsen Jämtland, Sollefteå och Ragunda kommun.

Bolaget har, enligt inlämnad samrådsredogörelse, skriftligen inbjudit andra myndigheter, organisationer, företag, teleoperatörer, flygplatser och samebyar med flera att inkomma med synpunkter. Allmänheten inbjöds till samrådsmöte i Borgvattnet den 9 juni 2009.

Ansökt verksamheten är en av de verksamheter som, enligt bilaga 1 till förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar, alltid ska antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Bolaget inkom med ansökan om planerad verksamhet den 12 april 2010. Efter remiss angående kompletteringar till samhällsbyggnadsnämnden i Sollefteå kommun, Bygg- och miljönämnden i Ragunda kommun, Länsstyrelsen Jämtlands län samt Sametinget, meddelade länsstyrelsen beslut om kompletteringar den 10 juni 2010.

Bolaget inkom med kompletterande handlingar i ärendet den 7 april 2011. Efter begäran om ytterligare kompletteringar 23 januari 2012 inkom dessa den 2 april 2012.

Ärendet översändes den 4 maj 2011 till Sollefteå kommun med begäran om tillstyrkan. Kommunens tillstyrkan i ärendet inkom den 1 juli. Efter förändringar

i områdets utformning begärdes tillstyrkan på nytt vilket besvarades 30 april 2012.

Ärendet har den 19 april 2012 skickats på remiss. Tillståndsansökan med miljökonsekvensbeskrivning kungjordes i Tidningen Ångermanland den 20 april 2012. Handlingarna i ärendet har hållits tillgängliga för allmänheten vid Länsstyrelsen Västernorrland samt på Sollefteå kommun under tiden 23 april till den 25 maj 2012.

Yttranden har under remisstiden kommit in från ett flertal remissinstanser. Bolaget har den beretts möjlighet att bemöta de yttranden som inkommit. Bolagets bemötande inkom den 15 juni och den 5 juli 2012.

ANSÖKAN MED BOLAGETS YRKANDEN OCH ÅTAGANDEN

Bolagets yrkanden

Bolaget ansöker om tillstånd enligt 9 kap miljöbalken för uppförande och drift av gruppstation bestående av maximalt 45 verk för vindkraft med en totalhöjd över 150 m inom del av fastigheten Hocksjön1:24/3 inom Sollefteå kommun, redovisad på översiktskarta.

Bolaget hemställer vidare att länsstyrelsen förordnar;

- att tiden för ingångsättande av de i ansökan redovisade miljöfarliga verksamheterna bestäms till sju (7) år från det att tillståndet har vunnit laga kraft.
- att tillståndet, enligt 22 kap 28 § 1 stycket miljöbalken, får tas i anspråk för byggande av vägar och annan för projektet erforderlig infrastruktur (exempelvis el-ledningsdragning) även om tillståndet inte vunnit laga kraft.

Ansökans omfattning

Ansökan omfattar en gruppstation för vindkraft med en total höjd 230 m bestående av maximalt 45 stycken verk inom del av fastigheten Hocksjön1:24/3. Den totala energiproduktionen bedöms uppgå till ca 300 GWh/år.

Ansökan omfattar förstärkning av befintligt vägnät, anläggande av kompletterande vägnät, tillfälliga och permanenta uppställningsplatser, tillfälligt uppställning av kross, tillfällig uppställning betongstation, uppförande och drift av gruppstation för vindkraftverk, etablering av transformatorstation, samt följdverksamheter såsom transporter till/från fastigheten.

Ansökan omfattar inte eventuell markavvattning som kan vara tillståndspliktig vattenverksamhet. Om sådan, mot förmodan, skulle bli aktuell kommer separat ansökan att inges till länsstyrelsen.

Vid etablering av vindkraftsparken undantas följande ytor inom fastigheten för byggande av vindkraftverk.

- Ytor utanför av kommunen utpekade området för vindkraft
- I det fall att det av kommunen utpekade området för vindkraft utökas kan tillkommande yta även nyttjas för etablering av vindkraft, under förutsättning att de omfattas av övriga begränsningar som angivits nedan.
- Ytor som ligger närmare bostad än 1 km
- Av länsstyrelsen utpekade våtmarker
- De två kulturminneslämningar som identifierats

- De fyra skyddsvärda naturområden som identifierats

Ekonomisk säkerhet

Då drift av vindkraftparker är ekonomiskt intressant bedöms frågan om avveckling av verksamheten inte vara aktuell inom tidigast 15 år. Vid den tidpunkten bör det vara möjligt att prognostisera avvecklingskostnaderna med större säkerhet än vad som är fallet för närvarande. Av detta skäl bör frågan om avvecklingskostnad vid denna tidpunkt tas för bedömning. Detta kan göras genom att ytterligare villkor lämnas i vilken omfattningen av den ekonomiska säkerheten fastställs.

För det fall att miljöprövningsdelegationen skulle finna att säkerhet likväl ska ställas menar Bolaget att villkoret i första hand skall ges följande lydelse. Högland skog & Kraft skall ställa säkerhet för de återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda med 100 000 kr per kraftverk i det penningvärde som gäller när tillstånd meddelas. Säkerheten får utgöras av pant, borgen, insättning på spärrat räntebärande konto eller annan form av säkerhet som kan godtas av tillsynsmyndigheten.

Bolagets förslag till villkor

Bolaget föreslår att följande villkor ska gälla för verksamheten.

Allmänt villkor:

Verksamheten ska bedrivas i överensstämmelse med vad Bolaget uppgivit eller åtagit sig i ansökan, tekniska beskrivningen, miljökonsekvensbeskrivningen eller i övrigt åtagit sig i ärendet.

Särskilda villkor:

1. Vindkraftverken får ha en högsta totalhöjd av 230 m över markytan.
2. Förslag till väg- och ledningsdragningar, placering av upplägnings- och uppställningsytor samt byggande av teknikbyggnader med mera för vindkraftens behov ska föregås av samråd med berörd sameby. Förslaget ska lämnas till tillsynsmyndigheten för godkännande senast en (1) månad innan anläggningsarbetena påbörjas.
3. Under bygg- och återställningstiden ska buller från verksamheten begränsas så att det inte ger upphov till en högre ekvivalent ljudnivå vid bostads- eller fritidshus än:

60 dB (A) måndag – fredag kl 07.00 – 19.00

50 dB(A) måndag till lördag kl.19.00 – 22.00

45 dB(A) övrig tid.

Ekvivalentvärden ska beräknas för de tidsperioder som anges. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan påverka bullernivån eller om det framkommit berättigade klagomål från verksamheten.

4. När anläggningen eller etapper av anläggningen är uppförd ska vindkraftverkens exakta positioner redovisas till tillsynsmyndigheten.
5. Buller från verksamheten, efter det att vindkraftverken tagits i drift, ska begränsas så att det inte ger upphov till en högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostads- eller fritidshus än 40 dB(A). Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan påverka bullernivån eller om det framkommit berättigade klagomål från verksamheten.

Kontrollen ska ske genom beräkningar och mätningar. Vilken mätmetod som ska användas ska avgöras i samråd med tillsynsmyndigheten och ska framgå i kontrollprogrammet.

6. Befintliga uteplatser eller, om sådana saknas, ett område om 5x5 m intill befintliga bostads- och fritidshus får inte belastas med skugga från verkens rotorblad under mer än 8 timmar per kalenderår.
7. Vindkraftverk får, vid verkens uppförande, inte placeras närmare än 2 kilometer från örnbo.
8. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras och förvaras så att spill eller läckage inte riskerar att förorena mark, ytvatten eller grundvatten.
9. Innan driften av vindkraftverk avslutas ska tillståndshavaren meddela tillsynsmyndigheten härom.
10. Kontrollprogram ska lämnas in till tillsynsmyndigheten för godkännande senast tre månader från det att tillståndet vunnit laga kraft.

BOLAGETS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Allmän orientering

Fastigheten och den planerade vindkraftparken Hocksjön ligger i västra delen av Sollefteå kommun och avgränsas i väster av kommungränsen till Ragunda kommun, tillika länsgräns till Jämtlands län. Vindkraftsparken ligger ca 20 km sydväst om Ramsele och ca 10 km ostnordost om Borgvattnet. Vindparksområdet hyser högplatåer lämpliga för vindbruk som Korpåsberget, Fågelvinbackarna och Fjället.

Planbestämmelser

Fastigheten Hocksjön1:24/3 omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser. I Sollefteå kommuns plan för Vindbruk har området pekats ut som lämpligt för etablering av storskalig vindkraft.

Fundament, uppställningsytor, vägar och transporter

Flertalet verk kommer troligen att anläggas med gravitationsfundament. Beräkningarna avseende mängden massor för byggande av parken har gjorts med antagandet att samtliga verk kommer att anläggas med gravitationsfundament.

I anslutning till vindkraftverken etableras uppställningsytor för verkens byggande. En permanent uppställningsplats på ca 20x 30 m för kranar att komma anläggas vid varje vindkraftverk. Eventuellt behövs ytterligare ytor vid respektive verk avverkas för montering av verken.

Delar av den befintliga skogsbilvägen kommer att behöva rustas upp. Ett kompletterande vägnät, som motsvarar skogsbilväg, på ca 10 km kommer att byggas till de platser där vindkraftverken kommer att etableras. Före byggande av vägarna kommer skog att avverkas och jordlager banas av, massorna kommer att läggas upp i anslutning till vägdragningen. Schaktmassor från diken kommer att användas för vägens uppbyggnad. Vägarna inom parken ges en bredd av ca 5 m. För framkomligheten kommer skog att avverkas i en 7-9 m bred gata. Det tillkommande vägnätet innebär att ca 97 ha skog måste avverkas.

Ledningsdragning och elanslutning

Från vindkraftverkens transformatorer distribueras strömmen via det interna ledningsnätet till en eller flera transformatorstationer. Elnätet inom parken kommer att dras i anslutning till vägarna och förläggs som jordkabel. Sträckning genom skogsmark kan bli aktuell. Anslutningen till EON:s planerade transformatorstation vid Isbilltjärnen kommer att ske via luftledning, från de interna transformatorstationerna.

Riksintressen

Den planerade vindkraftparken sammanfaller i stort med det av Energimyndigheten utpekade området som riksintresse för vindbruk. Den sydvästra delen av vindkraftparken, ca 1,7 km² vid Korpåshöjden ligger inom ett område som utpekats som riksintresse för rennäring.

Naturmiljö

Naturmiljön har inventerats genom Skogsbiologernas metodik. Data om naturmiljön har även hämtats från Länsstyrelsen samt Skogsstyrelsen. Bland annat finns två naturvårdsobjekt inom föreslaget exploateringsområde liksom två värdefulla skogsområden identifierade utifrån skogsstyrelsens kalkbarrtolkning. De naturvärden som identifierats framgår av bilaga 2.

Fågelliv

Bolaget har tillsammans med NordanVind AB och Eolus Vind AB under 2010 genomfört en rovfågelinventering med bedömning av kumulativa effekter i området. Vindkraftparken Hocksjön ligger mer än 2 km från kända häckningsplatser för örnar. Fastigheten bedöms inte ligga i område med någon viktig fågelsträckled.

Kulturmiljö

Bolaget har beskrivit de kulturhistoriska förutsättningarna för området och redogjort för de kulturhistoriska lämningar som påträffats i genomförda arkivstudier och vid den arkeologiska utredning som genomförts där även fältstudier ingått. Inom fastigheten Hocksjön 1:24/3 finns det fasta fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar som skyddas enligt lagen om kulturminnen (KML).

Stråket längs sjöarna Länglingen – Fullsjön har utgjort det naturliga stråket för flyttningar och bosättningar i närområdet. Området har exempelvis lämningar som fångstgropar från stenåldern. Inom fastigheten finns endast ett fåtal lämningar vilka härrör från början av 1900 talet.

Rennäring

Vindkraftparken berör två samebyar, Jiingevaerie och Raedtievaerie. Vinterbeteslandet för dessa samebyar omfattar den aktuella fastigheten. De tre planerade vindkraftverken på Korpåshöjden ligger inom riksintresseområdet Hög-Hanåsen som utgör särskilt viktigt vinterbete och innehåller uppsamlingsområde och flera flyttleder.

En flyttled finns längs sjöarna Länglingen, Fullsjön och upp till Sörviken. Området vid Hocksjön ingår i kantområdet för övernattningsland mellan Fullsjön och Sörviksjön.

Området vid Hocksjön ingår också som en del i uppsamlingsland för Halåns vinterbetesområde. I Halåns vinterbetesområde kan en vinterbetesgrupp av samebyns 4 grupper beta en hel vinter. Under samling för flyttning samlas renhjorden västerut inför flyttning. Beroende på olika förutsättningar som väder,

betesförhållande och rovdjur så sträcker sig uppsamlingsområdet olika långt västerut.

Geologi

Jordarterna inom den del av fastigheten som avses att nyttjas för vindkraft består av moig sandig morän, med inslag av torv. Berg i dagen förekommer. I den södra delen av fastigheten förekommer grus och sand. De geologiska förutsättningarna bedöms vara goda för byggande av vindkraftverk.

Materialförsörjning

Baserat på förutsättningen att parken består av 45 verk, vilket medför byggande av ett tillkommande vägnät på ca 10 km, kommer ca 50 000 m³ grus och sand att behövas.

En eller flera transportabla betongstationer kommer troligtvis att behövas inom vindparken under byggfasen. På varje betongtillverkningsplats kommer det att lagras ballastmaterial i form av bergkross, naturgrus och cement. Vatten till betong tas via brunn eller körs in med lastbil. Det kan också bli aktuellt med en transportabel bergkross men mest troligt är att berg i väglinjen kommer att användas direkt i vägens underbyggnad eller i urgrävningar.

Massbalans kommer att eftersträvas i projektet och schaktmassor kommer i möjligaste mån att återanvändas som fyllnadsmassor. Tillförsel av material kommer att behövas i samband med fundamentsbyggen och väguppbyggnad. Samverkan med andra större projekt i närområden möjliggör effektiv materialhantering.

Landskapsbild och hinderbelysning

Huvuddelen av den planerade vindkraftsparken Hocksjön 1:24 ligger på en höglänt plåtå med tall- och granplanteringar av olika ålder. Sikten inom området är begränsad på grund av skogsodlingarna men kommer över tiden att variera med skogsbrukets cykler.

Väster om den stora samlingen vindkraftverk finns ett mer böljande småkuperat område där vindkraftverken planeras till kullar och bergknallar.

Vindkraftparken förses med hinderbelysning i enlighet med gällande bestämmelser. Dessa innebär att vindkraftverken i ytterkanten av parkerna, oavsett vem som är ägare eller vilken höjd dessa har, förses med hinderbelysning. Detta eftersom de sammanlänkade parkerna i detta avseende kommer att betraktas som en park. Eftersom verken kommer att ha en totalhöjd högre än 150 m ska hinderbelysningen bestå av blinkande vitt sken.

Byggnader/närboende

Området runt parken är glest befolkat. Närmaste bostadshus ligger mer än 1 km från planerat vindkraftverk. I sydväst ligger byn Fullsjön vilka har ca 20 boende. I norr finns spridd bebyggelse vid Rensjön och Gammolandet. Sammanlagt finns sju personer boende i dessa byar. Utöver de permanentboende finns ungefär lika många fritidsboende. Antalet permanent och fritidsboende som påverkas av förändringar i landskapsbilden uppgår till maximalt ett 50-tal personer.

Friluftsliv

Det glesbefolkade området besöks sparsamt av såväl lokalbefolkningen som turister. Området nyttjas för jakt. Norr om fastigheten Hocksjön 1:24/3 på fastigheten Västvatnet 1:54/9 finns en jaktstuga som nyttjas av jaktlaget. I

anslutning till skogsbilvägens passage över Isbillån finns en grillplats med raststuga. Denna är lågt frekventerad.

Ljud och skuggbildning

Bolaget har redovisat ljudutbredningskartor dels från Hocksjöns vindkraftpark, dels en beräkning av de kumulativa effekterna med omgivande projekt. De verk som väljs skall ha sådan bullerprestanda att buller vid närmaste bostadsbebyggelse inte överskrider 40 dB(A).

En rekommendation som tagits fram från tyska riktvärden innebär att teoretiska skuggtiden för störningskänslig bebyggelse inte bör överstiga 30 timmar per år och den faktiska inte bör överstiga 8 timmar per år och 30 minuter om dagen. Skuggning berör endast byn Fullsjön vid tillfällen då solen står i nordost.

Återställning

Efter avslutad drifttid monteras anläggningen ned för återvinning, och marken kommer efter återställning att successivt återgå till ett ursprungligt tillstånd. Fundamenten avlägsnas ned till några decimeter under markytan eller fylls över, och därefter återställs ytan. På körplaner och fundamentsytor återförs ett humustäcke. Transformatorstationer demonteras och återvinns. Anslutningsvägar fram till verken läggs igen där så är lämpligt. Elkablar i mark lämnas kvar medan luftledningar monteras ned och återvinns.

BOLAGETS BESKRIVNING AV SKYDDSÅTGÄRDER OCH MILJÖKONSEKVENSER

Bolagets åtaganden

Bolaget har i ansökan och miljökonsekvensbeskrivning redogjort för olika skyddsåtgärder som kommer att vidtas samt vilka hänsyn som har tagits vid utformning av parken och kommer att tas vid återställning av området. Dessa åtaganden innebär bland annat principer för placering av vindkraftverk och utformning av vägar och uppställningsplatser till skydd för natur- och kulturvärden, hänsynstagande med avseende på rennaringen, kemikaliehantering, avstånd till kraftledningar, skyddsåtgärder avseende risker och säkerhet samt uppföljning och egenkontroll för verksamheten.

Elledningar

De elledningar som förläggs inom parken och är en del av det interna uppsamlingsnätet kommer att förläggas i mark. Fåglar skyddas genom att ledningar i vissa fall förses med skyddsanordningar, i den mån elsäkerhetsbestämmelserna tillåter detta.

Naturmiljö, sjöar och vattendrag samt strandskydd

Bolaget har med anledning av den naturvärdesinventering som genomförts föreslagit skyddsavstånd till de naturvårdsobjekt och skogliga värden som påträffats.

I området löper sedan tidigare en skogsbilväg. Kullmyran är en delvis skogsbeklädd myr, vilken ligger i omedelbar anslutning till en av områdets skogsbilvägar. Inga verk kommer att placeras på myren utan placeringen föreslås på de kringliggande mindre kullarna. Projekteringen av det tillkommande vägnätet görs så att sträckning över sankområden undviks. I något enstaka fall är en sådan sträckning inte möjlig

utan passage måste ske över mindre sankområde eller bäck. Bolaget har redogjort för principer vid arbeten vid vattendrag och vårmarker för att undvika grumling, förändrad hydrologi och åtagit sig att anlägga trummor för att det inte ska uppkomma vandringshinder för fisk mm.

Fågelliv/rovfågel

Ett skyddsavstånd på mer än 2 km till närmaste kända häckningsplats för kungsörn fyller den rekommendation som Ångermanlands Ornitologiska förening lämnat i samband med yttrande över översiktsplanen "Vindbruk i Sollefteå kommun". Bolaget bedömer att konsekvenserna för örnstammen i länet blir små och att inga ytterligare skyddsåtgärder bedöms vara motiverade. Bolaget har åtagit sig att genomföra uppföljande studier av rovfågel.

Kulturmiljö

Bolaget bedömer att kulturmiljön inom fastigheten inte representerar några högre värden. De få lämningar som finns är fragmenterade och i stor utsträckning raserade.

En arkeologisk utredning är genomförd för att ta reda på om det finns fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar som hittills inte var kända. Vindkraftverk, etableringsytor och vägar kommer att förläggas så att kända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar inte skadas. Bolaget har föreslagit ett skyddsavstånd på 25 meter till fornminnen.

Rennäring

Diskussioner har förts om skadeförebyggande åtgärder som är möjliga. Bolaget anger att samebyn ser svårigheter att i rådande situation företa lämpliga skadeförebyggande åtgärder direkt på plats utan kommer att jobba för att inte komma med renarna till vindparksområdet. Detta gäller generellt för vindparksområdena, oavsett vilket bolag som än äger vindkraftverken. Samebyns inställning kan komma att medföra att vinterbetesgrupper "omgrupperas" och måste beta kortare tider på vinterbete. En konsekvens av omgruppering kan bli att andra vinterbetesområdet överbetas. Riksintresseområdet utgörs av bromsområdet där renarna stannar till under sin flyttning. Delar av fastigheten Hocksjön 1:24 berörs av riksintresseområdet för rennäringen men det är framför allt de delar som ligger längre norröver som är av intresse för rennäringen.

Den sameby som nyttjar området är Jiingevaerie sameby, med vilken ett civilrättsligt avtal har upprättats. Bolaget har åtagit sig att information om planerad verksamhet under perioden 1 oktober – 30 april lämnas till samebyn i god tid före flytt till vinterbetet.

Landskapsbild och hinderbelysning

Påverkan på landskapsbild är påtaglig och från flera platser betydande. Bolaget menar att den påverkan som vindkraftparken Hocksjön ger, bedömd som en enskild park av flera, är av begränsad omfattning. I den landskapsanalys som bifogats ansökan bedöms påverkan från vindkraftparken Hocksjön vid de byar som studerats bli små till måttliga. Påverkan på Västra Björkhöjden bedöms stor, denna fastighet kommer dock inte att användas som bostad. I analysen föreslås att verken ska ges en enhetlig och diskret utformning, även med omgivande parker samt att utformning av uppställningsytor mm anpassas till terrängen.

För vindkraftparken Hocksjön kommer hinderbelysning att placeras på verk på Korpåsberget, verken nordost om Västra Björkhöjden samt söder och norr om

Fjället. I öster ansluter parken till SSVABs park Björkhöjden/Björkvattnet och den hinderbelysning som dessa verk förses med. Hinderbelysningen kommer inte att träffa markytan i byn Fullsjön.

Friluftsliv, jakt och fiske

Bolaget bedömer att etablering av vindkraftparken påverkar förutsättningarna för friluftsliv, men då detta är av ringa omfattning och framför allt består i besök vid Isbillån är konsekvenserna marginella. Skyddsåtgärder bedöms inte vara behövliga.

Ljud, skuggor och reflexer

Vindkraftverken ska ha sådan bullerprestanda att buller vid närmaste bostadsbebyggelse inte överskrider 40 dB(A). De verk som ligger närmast bebyggelse är de som står på Korpåshöjden. Övriga bullerkällor ligger längre från bostadsbebyggelse och därför bedöms miljöpåverkan bli av mindre omfattning varför skyddsåtgärder inte behövs. Spridning av buller mot byn Fullsjön förutsätter att vindriktningen är ostlig, vilken är den vindriktning som är minst förekommande. Vid förekomst av ostlig vind finns möjlighet att ställa ned verkens effekt, vilket innebär att ljudnivån reduceras.

Beräkningar kumulativ ljudpåverkan med omgivande parker har gjorts med programmet WindPro. Programmet beaktar inte eventuell förekomst av hinder, t ex berg och skog, mellan källan och mottagaren. Vid beräkningarna har indata använts vilka tillhandhållits av de verksamhetsutövare som finns i de närliggande parkerna. Följande områden är enligt WindPro beräkningarna exponerade för ljudnivåer som överskrider 40 db(A); Fullsjön, Myrdalen, Västra Björkhöjden och Björkhöjden.

De verk som placeras på Korpåshöjden kan bidra till den kumulativa bullerexponeringen i Fullsjön. Av vindros och medelvindens fördelning på sektorer framgår att nordostlig vind förekommer med lägst frekvens och att vindhastigheten vid dessa situationer är så låg att verken inte går med full effekt. Vid nordostlig vindriktning kan bolaget acceptera att driften av verken på Korpåshöjden reduceras så att bullervillkoret innehålls. En skyddszon på 1000 meter kommer att innehållas till närmast belägna bostad i Fullsjön.

De verk som placeras i den norra delen av Fjället kan tillsammans med verk såväl väster som öster om de verk som tillhör bolaget bidra till bullerexponering för boende vid Myrdalen. Bolagets verk kommer att placeras så att de inte ger sådant bidrag att det tillsammans med övriga verk som bidrar till bullernivåerna överskrider vad som villkorats. Det förutsätts att den tillståndsgivande myndigheten därvid ställer samma krav på närliggande verksamhetsutövare.

Byn Björkhöjden exponeras för buller från de parker som ligger väster respektive öster om Björkhöjden. Av beräkningarna framgår att dessa parker ger ett större bidrag till den totala bullerpåverkan än vad Bolagets park ger. Vidare har som tidigare nämnts exponeringsmodellen inte hänsyn till topografin och av kartmaterialet framgår att byn ligger i bullerskugga från norr genom bergen Björkhöjden och Krokåsberget. Bolagets bidrag till den kumulativa påverkan på byn är av underordnad betydelse då det närmast belägna verket ligger på ett avstånd av drygt 2,5 km.

Buller från byggskedet och krossning av grus mm sker på så långt avstånd från närmaste bebyggelse att det inte finns någon risk för överskridande av 40 dB(A).

Placeringen av verken har gjorts så att skuggbildning vid bostäder ska understiga rekommendationen. En ytterligare åtgärd kan vara att stoppa verken vid de tidpunkter då solens läge kan ge upphov till skuggbildning. Reflexer förekommer inte från dagens vindkraftverk.

Kemikalier och avfall

Kemikalier och flytande avfall ska hanteras så att risk för utsläpp minimeras, diesel förvaras i dubbelmantlad tank. Oljor och andra flytande kemikalier samt avfall förvaras invallat. Absorptionsmedel ska finnas tillgängligt.

Risker

Vindkraftverk kan innebära viss olycksrisk men riskerna bedöms med dagens teknik som små. Den mest frekventa risken bedöms vara risken för iskast. Vindkraftverk kan också drabbas av brand.

Den allvarligaste konsekvensen för människa är att bli träffad av ett från verken fallande föremål. Konsekvenserna för djurlivet till följd av dessa händelser är av mycket ringa betydelse för miljön som helhet. Vindkraftverken är utrustade med övervakningssystem med givare för vindmätning. Verken stoppas automatiskt vid höga vindhastigheter för att inte utsättas för alltför stora påfrestningar. Om ett vindkraftverks rotorblad nedisas påverkar detta effekten på verket. Övervakningssystemet signalerar då en avvikelse och driften stoppas. Verken är försedda med åskledare till jord. Varningsskyltar, som upplyser om risken för nedfallande föremål, kommer att placeras i anslutning till verken inom en radie av ca 300 m.

Alternativa lokaliseringar och utformningar

Tre områden i Örnsköldsviks kommun och studerats mer ingående avseende dess förutsättningar för etablering av en vindkraftspark. Områdena i Örnsköldsvik ligger i kommunens inland och har tidigare studerats inför Örnsköldsviks kommuns tematiska tillägg avseende vindbruk till översiktsplanen. De studerade områdena i Örnsköldsvik är dels kring Kullberget-Granliden samt kring Glesskallberget och Prästliden. Bolaget bedömer att samtliga alternativ uppfyller flera kriterier för vindkraftetablering men att det sökta alternativet är det mest lämpliga.

Egenkontroll

Bolaget anger att verksamheten kommer att kontrolleras i enlighet med egenkontrollförordningen.

INKOMNA YTTRANDEN

Kommunalt tillstyrkande

Kommunfullmäktige i Sollefteå kommun har i beslut den 23 april 2012 tillstyrkt Bolagets ansökan om lokalisering av vindkraftspark Hocksjön.

Sammanfattning av inkomna yttranden.

Samhällsbyggnadsnämnden, Sollefteå kommun

Samhällsbyggnadsnämnden framför att buller vid- bygg- och återställningstiden ska begränsas, att buller vid drift inte får överskrida 40 dB(A) utomhus vid bostad samt att uteplatser inte ska belastas med en faktisk skuggbildning på mer än 8 timmar per år eller max 30 minuter per dygn.

Samhällsbyggnadsnämnden menar att det finns brister i fågelinventeringarna som gör det svårt att ta ställning till hur fågelfaunan påverkas och avgöra om föreslagna skyddsåtgärder är tillräckliga. Även naturvärdesinventeringen anses knapphändig.

Nämnden lämnar vidare synpunkter med anledning av den förändrade layouten. Utökningen i sig av tre verk menar nämnden kan accepteras då ingen bostad berörs men övriga riktlinjer i översiktsplanen bör även fortsättningsvis följas ex. att verk inte ska placeras närmare än 250 meter från fastighetsgräns. Berörd granfastighet bör därför inkomma med sitt medgivande. Höjningen av verken till 230 meter förutsätts ha föregåtts av nya fotomontage etc.

Bygg- och miljökontoret, Ragunda kommun

Bygg- och miljökontoret framför att det är av stor vikt att hinderbelysning utformas med bästa teknik för att minimera störningarna för omgivningen. Villkor som innebär att rekommenderas skuggvärden bör också föreskrivas liksom att vindkraftverk där detta riskerar att överskridas förses med reglerutrustning. Villkor förutsätts också föreskrivas så att ljudnivå på 40 dB (A) inte överskrids beräknat kumulativt med tidigare tillståndsgivna parker i området.

Länsstyrelsen Jämtland

Länsstyrelsen Jämtland menar att det är viktigt, pga övriga exploateringar i området, att det villkoras att förutsättningar skapas för att samebyarna även i fortsättningen ska kunna bedriva renskötsel. En avvägning av det sammanvägda intrånget måste göras kontra kompensationsåtgärder för att möjliggöra renskötseln.

Länsstyrelsen Västernorrland

Länsstyrelsen Västernorrland menar att det är särskilt viktigt att beakta kumulativ påverkan med avseende på ljud, skuggor och att föreskrivna villkor kan innehållas. Uppföljning bör ske även av påverkan på rennärning och rovfågel. Skyddsavstånd till natur bör tydliggöras. Länsstyrelsen erinrar också om Bolagets anmälningsskyldighet enligt kulturmiljölagstiftningen samt att skyddsavstånd även bör innehållas till icke fasta fornlämningar enligt skogsvårdslagens hänsynsparagraf.

Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen

För att kunna göra en rimlig bedömning av olycksförebyggande och skadebegränsande åtgärder krävs en mer fullständig och övergripande riskanalys. Åtgärderna ska svara mot bestämmelserna i arbetsmiljölagen och lagen om skydd mot olyckor.

Svenska Kraftnät

Svenska Kraftnäts ledning CL22 passerar genom området och Svenska Kraftnät framför bland annat att det är viktigt med ett visst säkerhetsavstånd mellan vindkraftverken och Svenska Kraftnäts anläggningar. För verk med en rotordiameter på 100 meter eller mer bör avståndet mellan torn och ledning vara större än 250 meter. Svenska Kraftnät påminner om att vindkraftsanläggningen ska uppfylla de tekniska krav som omfattar alla vindkraftverk och vindkraftparker med kapacitet större än 1,5 MW. Dessa krav finns beskrivna i föreskriften SvKFS 2005:2.

Sveriges Geologiska Undersökning, SGU

SGU påpekar att den geologiska beskrivningen inte är godtagbar och att en översiktlig fältkartläggning bör göras. Bolagets beskrivning att samtliga fundament ska göras i form av gravitationsfundament anses inte möjligt då jordmånen inte möjliggör detta.

Länsmuseet Murberget

Länsmuseet framför att tidigare erfarenheter visar att det inom området kan förekomma olika typer av kultuthistoriska lämningar och föreslår att en arkeologisk utredning ska genomföras för att undvika fortsatt planering och undvika skador.

Trafikverket

Trafikverket framför bland annat att exploatören ska ta fram en transportplan för verksamheten. Trafikverket bedömer att avståndet till allmän väg är sådant att det inte föreligger större risk för trafikanter att påverkas av iskast. Inga störningar bedöms finnas för Banverkets radiolänkförbindelser. Hela området ligger utanför MSA-ytan för Örnsköldsvik- och Åre/Östersunds flygplats. LfV ska dock kontaktas om detta ej är gjort för att utreda om hinder föreligger mellan flygplatserna. Trafikverket erinrar också om övrig lagstiftning som är tillämplig inom verkets bevakningsområden.

Sametinget

Sametinget anser att tillståndet inte bör få tas i anspråk innan det vunnit laga kraft. Sametinget menar vidare att övriga villkor med avseende på rennäringsen inte är nödvändiga så överenskommelse finns mellan Bolaget och samebyn.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen framför att vindkraftverk och uppställningsplats flyttas från den barrnaturskog som påträffats vid myren Hällflon samt att stor hänsyn ska tas till rennäringsen och vindkraftverk därför inte bör placeras på Korpåshöjden.

Jiingevaerie sameby

Jiingevaerie sameby har tillsammans med Bolaget kommit överens om hur Bolaget och samebyn gemensamt hanterar intrång och skador och har inget att erinra mot ansökan. Samebyn ser heller inget behov av särskilda villkor för att ytterligare förebygga skada.

Raeditievaerie sameby

Samebyn framför har sedvanerätt till vinterbete i området men utnyttjar i dagsläget inte detta. Samebyn ser dock med oro på alla planerade vindkraftparker som kan innebära störningar t ex i form av inströvning av renar från andra samebyar som påverkas. Sambyn förutsätter att det finns möjlighet att påverka detta.

Ångermanlands Ornitologiska Förening(ÅOF)

ÅOF tycker att miljökonsekvensbeskrivningen är otillfredsställande vad avser skyddsvärden och vilka försiktighetsmått som ska vidtas. ÅOF yrkar att miljöprövningsdelegationen ska kräva att ett långsiktigt kontrollprogram för kungsörn tas fram samt att krav ska ställas på bästa teknik när det gäller utformning av elnätet, varselljus samt att verksamhetstiden ska begränsas till 30 år.

Sollefteå Naturskyddsförening

Naturskyddsföreningen framför att områden med höga naturvärden ska

undantas från exploatering och att det tydligt ska framgå var de är belägna och att de ska undantas.

Jägareförbundet

Jägarförbundet har inga principiella invändningar under förutsättning att inga jaktliga inskränkningar införs. Det bör under anläggningstiden föreskrivas samråd med berörda jägare och jaktlag samt att resurser för viltvårdande åtgärder bör avsättas.

Övriga yttranden

Kammarkollegiet och Havs- och Vattenmyndigheten avstår från att yttra sig. Höga Kusten airport har inget att erinra. Energimarknadsinspektionen har inget att erinra men uppmärksammar Bolaget på innehållet i ellagen. Riksantikvarieämbetet har inga synpunkter men erinrar om att särskild arkeologisk utredning kan bli aktuell. Energimyndigheten ser positivt på projektet som kommer att ge ett värdefullt tillskott av förnyelsebar energi. Försvarsmakten har inget att erinra men när tidpunkt för byggstart är fastställd ska flyghinderanmälan lämnas till Försvarsmakten. Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap har inget att erinra och framför att vindkraftverken, med nuvarande placering, inte kommer att ha någon påverkan på Rakelnätets befintliga länkstråk.

BOLAGETS BEMÖTANDE AV INKOMNA YTTRANDE

Bolaget har inkommit med bemötande av inkomna yttranden. Nedan sammanfattas Bolagets bemötande av vissa yttranden, framför allt vad gäller åtaganden med anledning av inkomna synpunkter.

Sollefteå kommun, samhällsbyggnadsnämnden

Bolaget har ingen synpunkt vad gäller att buller under bygg- och anläggningstiden ska begränsas, att 40 dB(A) eller att föreslagna skuggvillkor ska innehållas vid drift av parken. Bolaget beskriver i bemötandet vilka verk som ska ha reglerutrustning för att undvika skuggpåverkan. Bolaget har gjort buller- och skuggberäkningar för verk på en höjd av 230 meter men menar att nya fotomontage ej är nödvändigt. Med anledning av den förändrade placeringen inom buffertområdet förs dialog med berörda fastighetsägare.

Ragunda kommun

Bolaget bestrider att bullervärdet 40 dB(A) kommer att överskridas vid bostäder och har inget att erinra mot att buller och skuggor regleras i enlighet med föreslagna villkor. Bolaget åtar sig att förse de verk som kan förorsaka skuggning med styrutrustning.

Skogsstyrelsen

Bolaget har i den reviderade layouten inte placerat verk inom området med barrnaturskog i brant enligt inventeringen. När det gäller Korpåshöjden menar Bolaget att samebyn bäst bedömer frågan om placering av verk där och hänvisar till deras yttrande.

Riksantikvarieämbetet och läns museet Västernorrland

Bolaget har genomfört en arkeologisk utredning inom projektområdet.

Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen

Arbetsmiljömässiga aspekter behandlas inte i ansökan enligt miljöbalken. Riskområdet kommer att markeras med skyltning.

Sveriges Geologiska Undersökningar (SGU)

Bolaget har uppdragit åt BGU att inventera materialförsörjning och har redovisar ett yttrande över de översiktliga jordartsförhållandena.

Ångermanlands Ornitologiska Förening

Bolaget är berett att medverka i ett långsiktigt kontrollprogram avseende Kungsörn. Ledningsnätet inom parken kommer att markförläggas och vad avser det regionala nätet menar Bolaget att detta är en fråga för E.ON och att utformningen av varselljusen regleras genom särskilda bestämmelser för hinderbelysning.

Sollefteå naturskyddsförening

Bolaget kommer att undanta de delområden som innehåller höga naturvärden.

Svenska Kraftnät

Bolaget kommer att vid den slutliga layouten ta hänsyn till Svenska Kraftnäts synpunkter avseende avstånd till kraftledning.

Länsstyrelsen Jämtland

Bolaget menar att något villkor för rennäringen inte bör föreskrivas då en överenskommen finns med samebyn. Bolaget påpekar att vare sig Sametinget eller samebyn har ansett att det är nödvändigt att föreskriva villkor för rennäringen.

MILJÖPRÖVNINGSDELEGATIONENS BEDÖMNING**Kommunalt tillstyrkandebeslut**

Tillstånd till en vindkraftsetablering inte får lämnas om inte berörd kommun tillstyrkt detta. Kommunfullmäktige i Sollefteå kommun har i beslut den 23 april 2012 tillstyrkt Bolagets ansökan om lokalisering av vindkraftpark Hocksjön. Förutsättningar för att lämna tillstånd föreligger därmed och miljöprövningsdelegationen kan pröva ärendet i sak.

Miljökonsekvensbeskrivning

En miljökonsekvensbeskrivning ska, enligt 6 kapitlet 7 § miljöbalken, innehålla de uppgifter som behövs för att miljökonsekvenserna, med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, ska kunna bedömas. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att den bifogade miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller dessa krav. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att något krav på en särskild socialkonsekvensbeskrivning inte kan ställas enligt miljöbalken men att påverkan på förutsättningarna för rennäring och övriga samiska frågor ska belysas inom ramen för den miljökonsekvensbeskrivning som ska upprättas i ärendet. Miljöprövningsdelegationen anser att miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet på tillräckligt sätt belyser denna påverkan.

Angående förekommande kulturmiljövärden ska en miljökonsekvensbeskrivning omfatta redovisning av vilka kända kulturmiljövärden som förekommer inom och i närheten av etableringsområdet. Miljöprövningsdelegationen bedömer att den kulturmiljöbeskrivning som Bolaget redovisat är av erforderlig omfattning för att prövning enligt miljöbalken ska kunna genomföras.

Nationella mål avseende vindkraft

Framförallt sedan 1997 har den svenska energipolitiken varit inriktad mot användning av inhemska förnyelsebara energikällor samt effektivisering av energianvändningen.

I februari 2009 gjorde de politiska partierna i Sverige en överenskommelse om en långsiktig och hållbar energi- och klimatpolitik vars målsättning bland annat är att en ny planeringsram för vindkraft på 30 TWh till år 2020 ska fastställas, enligt Energimyndighetens remissbehandlade förslag, varav 20 TWh till lands och 10 TWh till havs. För att nå detta mål måste det byggas 3 000 – 6 000 vindkraftverk. Detta utbyggnadsbehov ska jämföras med de ca 1400 vindkraftverk som fanns i slutet av 2009 då vindkraften utgjorde omkring två procent av Sveriges elproduktion. (källa Energimyndigheten) Vidare har regeringen i ovan nämnda proposition föreslagit att andelen förnyelsebar energi år 2020 bör vara minst 50 procent av den totala energianvändningen i Sverige.

Utbyggnad av förnyelsebar energi bidrar till att uppfylla miljöbalkens mål avseende hållbar utveckling och till att uppfylla miljömålen framför allt avseende begränsad klimatpåverkan och frisk luft. Vidare torde det vara nödvändigt att främja utbyggnad av anläggningar för produktion av förnyelsebar energi för att de krav som ställs på Sverige med anledning av EU:s åtaganden inom klimatområdet ska kunna nås.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att den planerade vindkraftsparken bidrar till uppfyllandet av de mål som har fastställts för produktion av förnyelsebar energi i Sverige samt att den bidrar till miljöbalkens mål avseende hållbar utveckling och till uppfyllelse avseende miljömålen Begränsad klimatpåverkan och Frisk luft.

Val av plats

Enligt 2 kapitlet 6 § första och andra stycket miljöbalken ska för verksamheten väljas en plats som är lämplig med hänsyn till bl.a. miljöbalkens mål samt att ändamålet för verksamheten ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Bolaget har redovisat en plats där störningarna för omkringboende i form av ljud och skuggor bedöms bli begränsade. Även påverkan på natur- och kulturmiljön bedöms bli begränsad mot bakgrund av de åtaganden Bolaget redovisar och de villkor som föreskrivs i detta beslut. Rennäring bedrivs inom området och fyra verk är lokaliserade inom riksintresse för rennäring. Detta område utgörs också riksintresse vindbruk. Miljöprövningsdelegationen bedömer att rennäringsens bedrivande kommer att påverkas av vindkraftetableringen men att denna påverkan är acceptabel utifrån vad som övrigt föreskrivs i detta beslut. I miljöprövningsdelegationens ställningstagande till den planerade verksamheten redovisas nedan de intressekonflikter inom området och den miljöpåverkan som den planerade verksamheten antas medföra.

Planförhållanden

Enligt 16 kapitlet 4 § miljöbalken får tillstånd inte meddelas i strid mot gällande detaljplan eller områdesbestämmelser. För det aktuella området gäller inte detaljplan eller områdesbestämmelser.

Vindkraftsparken Hocksjön ligger till största del inom område som i Sollefteå kommuns tillägg till översiktsplan utpekats som lämpligt för vindkraftutbyggnad. Tre av verken ligger utanför det utpekade översiktsplaneområdet vilket är följden av en ändrad layout då användningen av ett bostadshus övergått till projektkontor. Bolaget har i ansökningshandlingarna redovisat hur riktlinjerna i översiktsplanen uppfylls. Miljöprövningsdelegationen anser att tillägget till översiktsplanen bör ges vägledande betydelse för bedömningen i ärendet.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att Bolagets tillståndsansökan huvudsakligen är förenlig med Sollefteå kommuns bedömning om lämplig markanvändning i kommunens översiktsplan. Inga verk kommer att placeras utanför kommunens översiktsplan för vindkraft med undantag för de verk som anges ovan. Kommunen har tillstyrkt etableringen. Miljöprövningsdelegationen konstaterar vidare att etableringen inte står i strid med gällande detaljplan eller områdesbestämmelser och att inget hinder därmed finns att besluta om tillstånd för verksamheten.

Hushållningsbestämmelserna och riksintresseutpekanden

I 3 kapitlet miljöbalken finns de grundläggande bestämmelserna för användning av mark- och vattenområden. Enligt 3 kapitlet 1 § miljöbalken ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov varvid företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Området används idag för skogsproduktion samt för jakt och till viss del friluftsliv. Miljöprövningsdelegationen bedömer att skogs- och vindbruk är två förenliga näringar som kan bedrivas parallellt med varandra.

Något riksintresse enligt 4 kapitlet miljöbalken berör inte det aktuella området. Rennäring bedrivs inom området och tre verk är lokaliserade inom riksintresse rennäring. Dessa tre verk är också placerade inom riksintresse vindbruk. Huvuddelen av verken är belägna inom riksintresse vindbruk.

Sammantaget anser miljöprövningsdelegationen att en etablering av vindkraftverk i enlighet med detta beslut medför en användning av mark- och vattenområdet som innebär en från allmän synpunkt god hushållning utifrån de villkor som föreskrivs avseende hänsyn till övrig mark- och vattenanvändning.

Rennäring

Området ligger inom vinterbete för Jiinjevarie sameby och i gränsar till vinterbete Raedtievaerie sameby. De tre västligaste verken ligger inom riksintresse både för rennäring och vindbruk. Riksintresseområdet för rennäring utgörs av särskilt viktigt vinterbete, uppsamlingsområden och flyttleder, detta område ligger således delvis inom Hocksjöns vindpark.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att av Bolagets beskrivning av rennärningen på ett tillräckligt sätt uppfyller de krav som miljöprövningsdelegationen ställer på miljökonsekvensbeskrivningar angående påverkan på rennärningen mot bakgrund av de förhållanden som råder i aktuellt område. Då området ligger inom både riksintresse vindkraft och riksintresse rennäring är det nödvändigt att göra en avvägning enligt 3 kapitlet 10 § miljöbalken. Miljöprövningsdelegationen bedömer i detta sammanhang att vindkraft ska ges företräde framför rennärringsintresset.

I sammanhanget bör framhållas att miljöprövningsdelegationen i sin tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet inte kan ta ställning i civilrättsliga frågor. Gränsdragningskommissionen har i SOU 2006:14 bedömt renbetesrätten som övervägande sannolik i området. Det faktum att miljöprövningsdelegationen tillerkänner berörd sameby ställning av part ska inte tolkas som ett ställningstagande för att renbetesrätt föreligger. Miljöprövningsdelegationen utgår i sitt ställningstagande från det faktiska nyttjandet och den av samebyn hävdade, ofta dock av markägaren ifrågasatta,

renbetesrätten och konstaterar i denna del att den rättsosäkerhet som ofta råder mellan sameby och markägare inte kan lösas på annat sätt än i den för tvistemål stadgade ordningen.

Bolaget har i ansökan angett att ett avtal har träffats med Jiingevarie sameby. Avtalet går ut på att Bolaget kompenserar för påverkan på rennäringsen som kan härledas till vindkraften. Någon närmare beskrivning av avtalet har inte ingetts i ärendet. Bolaget menar vidare att detta skapar en större motståndskraft och flexibilitet för samebyn än eventuella villkor. Samebyn har i sitt yttrande angett att de anser att villkor inte är nödvändiga för verksamheten mot bakgrund av denna överenskommelse. Sametinget har framfört samma synpunkt.

Miljöprövningsdelegationen har i prövningen skyldighet att bevaka rennäringsen som allmänintresse. Det innebär att områden särskilt viktiga för rennäringsen ska skyddas från påverkan samt att frågan om påverkan på riksintresset ska hanteras. Detta allmänintresse kan inte Bolaget och en enskild sameby förfoga över genom avtal. Trots att det finns en överenskommelse kan det därför vara aktuellt med särskilda villkor till skyddet för rennäringsen om detta bedöms motiverat utifrån användningen av området. Miljöprövningsdelegationen känner inte till innehållet i avtalet men om avtalet innehåller konkreta åtgärder som ska vidtas kan dessa redovisas som förslag på slutliga villkor.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar i detta fall att samtliga verk är placerade inom vinterbete för samebyn och att tre verk är placerade inom riksintresse för rennäringsen. Avståndet till rastbete och uppsamlingsområde inom riksintresseområdet är ca 4 kilometer beläget väster om parken. Miljöprövningsdelegation bedömer att rennäringsen i området kommer att påverkas av verksamheten men att det inte kan anses utgöra ett sådant särskilt viktigt område som utgör hinder som påtagligt försvårar rennäringsens bedrivande. Miljöprövningsdelegationen konstaterar vidare att området inte är av sådan extraordinär betydelse för rennäringsen att ett tillstånd att etablera vindkraft skulle äventyra förutsättningarna för samebyn att även fortsatt bedriva en ekonomiskt bärkraftig rennäringsen.

Miljöprövningsdelegationen bedömer mot bakgrund av ovanstående att tillåtighet till verksamheten kan medges men att det är motiverat att föreskriva villkor som innebär att påverkan och frågan om behov ytterligare villkor för rennäringsen utreds. Denna utredning kan, enligt miljöprövningsdelegationens bedömning, antingen ta sin utgångspunkt i studier av aktuell vindpark eller i studier från vindparker i närområdet.

För att följa upp påverkan på rennäringsen menar miljöprövningsdelegationen därför att påverkan ska utredas och redovisas till prövningsmyndigheten. Detta görs rimligen inom ramen för Bolagets egenkontroll av verksamheten och i samråd med berörd sameby och tillsynsmyndigheten. Utredningen ska redovisas senast i enligt med föreskrivet utredningsvillkor och där ska särskilt framgå vilka störningar på rennäringsen som konstaterats samt vilka förslag till ytterligare villkor som kan föreskrivas.

Miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsmål

Den ansökta verksamheten står inte i strid med någon miljökvalitetsnorm. Den ansökta verksamheten medverkar till att de nationella och regionala miljömålen rörande Begränsad klimatpåverkan, Naturlig försumning, Ingen övergödning och delmål under God bebyggd miljö om förnyelsebara energikällor, kan uppnås.

Strandskydd

Inom strandskyddsområde får enligt 7 kapitlet 15 § miljöbalken inte nya byggnader uppföras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt. Från strandskyddsreglerna kan dispens lämnas. Från förbudet att bygga och utföra vissa anläggningar inom strandskyddsområde görs sedan i 7 kapitlet 16 § undantag för verksamheter som omfattas av ett tillstånd enligt miljöbalken. Miljöprövningsdelegationen bedömer att undantaget från dispensplikten förutsätter att påverkan på de intressen strandskyddet avser att skydda hanterats inom ramen för miljöprövningsprocessen.

Den del av Bolagets verksamhet som omfattas av strandskydd enligt 7 kapitlet miljöbalken är uppförande av byggnader, såsom servicebyggnader m.m. och de anläggningar och anordningar som vindkraftverksbyggandet medför. Därtill kommer grävningsarbeten behöva utföras inom ramen för projektet i samband med byggnation, vägdragning och ledningsdragning inom vindkraftparken.

Bolaget beskriver i ansökningshandlingarna hur anläggningsarbetet kommer att bedrivas för att minimera påverkan på vattendragen.

Miljöprövningsdelegationen gör sammanfattningsvis bedömningen att Bolagets ansökan är förenlig med strandskyddsintressena och att de intressen som strandskyddet omfattar inte kommer att skadas om anläggningen uppförs i enlighet med åtaganden och de villkor som föreskrivs i detta beslut.

Landskapsbild och hinderbelysning

Utbyggnad av vindkraft innebär att landskapsbilden kommer att förändras på ett markant sätt i området. Vindkraftverk måste av naturliga skäl placeras högt och fritt vilket innebär att de kommer att synas på relativt långa avstånd. Etablering av vindkraftverk med hinderbelysning m.m. kommer att utgöra ett påtagligt och nytt inslag i landskapsbilden. Det är emellertid svårt att utifrån praxis fastställa någon gräns för när en påverkan på landskapsbilden håller sig inom det acceptabla och när landskapspåverkan är oacceptabel.

Det är också svårt att objektivt ange vilket värde en förändrad landskapsbild bör ges i och med att det saknas tydliga kriterier och riktlinjer för en sådan bedömning. Europeiska landskapskonventionen ger visserligen viss ledning. Det måste konstateras att det är flera faktorer som påverkar upplevelsen av vindkraftverkens ingrepp i landskapsbilden bl.a. på vilket avstånd vindkraftverken betraktas, vilken värdering betraktaren har i förhållande till vindkraftsverksamhet och vilken betydelse som betraktaren lägger i ett av vindkraft opåverkat landskap.

Det råder dock inget tvivel om att projektet kommer att medföra stora förändringar i landskapsbilden jämfört med de förhållanden som råder för närvarande inte minst om närliggande projekt kommer att realiseras. Det kan konstateras att fotomontage gjorts från utvalda positioner där synlighet av verk på förhand kunnat förväntas och det naturligtvis finns andra platser i omgivningen varifrån etableringen kommer att synas. För att minska påverkan på landskapet bör parken ges en enhetlig utformning och verken utföras utan reklam och med en diskret färgsättning.

Miljöprövningsdelegationen anser att det finns anledning att uppmärksamma företeelsen kumulativ landskapsbildspåverkan. För närvarande sker samråd

kring och prövning av ett stort antal parker i Mellannorrland och tillstånd har lämnats till flera etableringar. Om denna utveckling fortsätter kommer det i framtiden bli allt vanligare att man från högt belägna öppna platser ser flera vindkraftetableringar omkring sig i landskapet på olika avstånd. Detta gäller i stor grad för aktuellt område. Miljöprövningsdelegationen anser det vara att föredra att vindkraftetableringar sker samlat i större anläggningar än spritt på fler och mindre anläggningar.

Frågan om hinderbelysning har en stark koppling till landskapsbilden. Det kan konstateras att det är Transportstyrelsen som avgör vilka krav som ska eller bör ställas på hinderbelysningen. Bolaget har ansökt om tillstånd till vindkraftverk med en höjd av maximalt 230 meter. Detta innebär att högintensiva vita hindermarkeringsljus kommer att behöva sättas upp om inte Transportstyrelsen föreskriver annat. När markering sker med högintensiva vita blinkande ljus ska de mellanliggande vindkraftverken markeras med lågintensivt ljus. Om vindkraftparken byggs med verk som är 150 meter eller lägre ska utmärkning ske med röda blinkande medelintensiva ljus. Detta regleras i TSFS 2010:155 varför inget särskilt villkor föreskrivs i detta beslut avseende att hindermarkering ska utföras. Enligt vad miljöprövningsdelegationen erfar efter kontakter med transportstyrelsen kommer emellertid regelverket avseende bland annat avskärmning av högintensivt ljus att förändras. Hur och när denna förändring kommer att ske är ännu inte avgjort. Miljöprövningsdelegationen ser därför inga skäl att föreskriva särskilda villkor avseende avskärmning av ljus men menar att Bolaget för att ytterligare begränsa störningarna från hinderbelysningen noga utreda och klarlägga vilka verk i parkens yttre kant som bör förses med högintensivt ljus. Det bör därmed vara möjligt att ytterligare begränsa störningarna från hinderbelysningen.

Enligt allmänna råd till TSFS 2010:155 bör om möjligt blinkande ljus även synkroniseras med närliggande föremåls blinkande ljus för att minska störningar i omgivningen. Miljöprövningsdelegationen menar att detta ska göras åtminstone för samtliga verk inom parken och om möjligt även med blinkande föremål i omgivningen där hindermarkeringen kan ses i ett sammanhang om det är möjligt utifrån gällande lagstiftning vid tiden för drifttagande av vindkraftverken.

I föreskriften anges vidare att reducering av ljusstyrkan får utföras i enlighet med vad som anges i bilaga 9. Miljöprövningsdelegationen menar att villkor avseende reducering av ljusstyrka ska föreskrivas för att minimera störningen på omgivningen.

Ovanstående åtgärder ska, där lagstiftningen så medger, vidtas oavsett vilken höjd på verken som slutligen väljs.

Trots att påverkan, definierat som förändring, av landskapet förväntas bli påtaglig bedömer miljöprövningsdelegationen att den nytta som projektet kan antas medföra överväger och att det inte föreligger hinder att meddela tillåtlighet ur ett övergripande landskapsbildsperspektiv. För att minimera påverkan bedömer dock miljöprövningsdelegationen att tillståndet bör förenas med villkor avseende hinderbelysning.

Sammantaget gör miljöprövningsdelegationen bedömningen att olägenheter i form av påverkan på landskapsbilden och ljus från hinderbelysning i den färdigställda vindkraftparken inte torde medföra oacceptabla konsekvenser

utifrån de villkor som föreskrivs i detta beslut samt de åtaganden som Bolaget gjort.

Ljud

Miljöprövningsdelegationen anser att det är viktigt att tillse att den verksamhet som kan orsaka ljud bedrivs utan olägenheter för boende i de bostads- och fritidshus som finns kring vindparken. I mål M 9282-02 har miljööverdomstolen tagit ställning till i vilken utsträckning Naturvårdsverkets riktlinjer kan vara vägledande vid prövning av vindkraftverk. I domskälen anger miljööverdomstolen att den ekvivalenta ljudnivån 40 dBA bör innehållas under hela dygnet för bostäder som ligger i anslutning till vindkraftverk.

Miljöprövningsdelegationen föreskriver således ett villkor som reglerar inom vilka begränsningsvärden verksamheten får bedrivas och att kontroll av detta villkor ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan påverka ljudnivån och om det framkommit berättigade klagomål på verksamheten. Med anledning av att det är fler ljudkällor i bygg- och uppförandeskedet än i driftskedet föreskriver miljöprövningsdelegationen två ljudvillkor som Bolaget har att följa beroende av i vilket skede verksamheten befinner sig.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att enligt de beräkningar som utförts kan ett begränsningsvärde om 40 dB(A) innehållas både vid bostäder som finns i anslutning till området och föreskriver ett begränsningsvärde i enlighet med praxis för vindkraft under drifttiden. Risk finns dock vi överskridande på grund av kumulativa effekter. För att säkerställa att bullervillkoren kan innehållas även för parkens slutliga utformning menar miljöprövningsdelegationen att en ny ljudberäkning ska lämnas in i samband med redovisning av den slutliga layouten enligt villkor 5. I denna beräkning ska också tas med omkringliggande tillståndsgivna verksamheter.

Enligt vad miljöprövningsdelegationen erfar kan det generellt vara svårt att mäta ljud i fält då faktorer såsom vindstyrka, vindriktning, temperatur, atmosfärsskiktning, vegetation m.m. påverkar resultatet. Miljöprövningsdelegationen anser att Bolaget i förslag till kontrollprogram för verksamheten ska föreslå hur ljudvillkoret kan kontrolleras. Kontrollmetoder kan exempelvis vara närfältsmätningar och beräkningar och/eller mätningar vid berörd bebyggelse.

Skuggor

Boverket har i handboken "Planering och prövning av vindkraftanläggningar" anfört att en lämplig utgångspunkt vid prövningen är att den teoretiska skuggtiden (värsta fall) inte ska överstiga 30 timmar per år och att den faktiska skuggtiden på en störningskänslig plats får vara högst åtta timmar per kalenderår och 30 minuter per dag. Med störningskänsliga platser avses bostads- och fritidshus med tillhörande tomter. I mål M 3554-02 har miljööverdomstolen tagit ställning till i vilken utsträckning Boverkets riktlinjer kan vara tillämpliga vid prövning av vindkraftverk. I domskälen framgår att miljööverdomstolen delar Boverkets bedömning vilket innebär att åtgärder ska vidtas när den förväntade faktiska skuggtiden på störningskänslig plats överstiger åtta timmar per år.

Bolagets beräknade teoretiska skuggtider på maximalt 30 timmar per år kan innehållas liksom den beräknade faktiska skuggtiden på maximalt 8 timmar per år och 30 minuter per dag enligt vad som framkommer i miljökonsekvensbeskrivningen. Möjliga åtgärder vid överskridande kan enligt

Bolaget vara att stoppa verken vid de tidpunkter då solens läge kan ge upphov till skuggbildning.

Miljöprövningsdelegationen anser att villkor ska föreskrivas som anger maximal faktisk skuggtid på åtta timmar per år, att villkoret ska reglera störningskänslig plats och även omfatta fritidsbebyggelse. Villkoret ska också omfatta en maximal faktisk skuggtid på 30 minuter per dag. Några bärande skäl som skulle motivera ett frångående av Boverkets riktlinjer anser inte miljöprövningsdelegationen föreligger.

För att säkerställa att skuggvillkoren kan innehållas även för parkens slutliga utformning menar miljöprövningsdelegationen att en ny skuggberäkning ska lämnas in i samband med redovisning av den slutliga layouten enligt villkor 5. Kontroll under drifttiden ska också utföras i enlighet med vad som anges i föreskrivet villkor.

Friluftsliv

Enligt Bolagets handlingar används området i dagsläget för friluftsliv i begränsad omfattning. För den händelse en vindkraftsetablering skulle medföra att jakten helt upphör och att detta skulle leda till att älgstammen i ett område skulle blir så stor att den medför trafik- eller skogsskadeproblem av större omfattning, skulle detta kunna sägas påverka ett allmänintresse. I det aktuella fallet bedömer miljöprövningsdelegationen att några sådana effekter inte kan befaras.

Det kommer även fortsättningsvis att vara tillgängligt för fiske, bär- och svampplockning m.m. Etableringen av vindkraftverk kan dock innebära att människor inte kommer att vara benägna att utöva aktiviteter inom området i samma utsträckning som förut. Orsaker till detta kan dels vara den förändrade upplevelsen av området, dels rädsla för risker med iskast etc.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att det kan vara nödvändigt att spärra av området under byggskedet.

Miljöprövningsdelegationen bedömer, trots ovanstående resonemang, att etableringen av vindkraftverk vid Hocksjön i enlighet med ansökan inte kan förväntas medföra en sådan påverkan på viltet att detta utgör hinder för etableringen och att påverkan på friluftslivet i övrigt inte utgör hinder att tillåta verksamheten.

Arbets- och tidsplan

För att kunna bedriva en effektiv tillsyn är det angeläget att tillsynsmyndigheten har kännedom om olika skeden i uppbyggnaden av vindkraftparken. Om vindkraftparken byggs etappvis, vilket angetts i ansökan, menar miljöprövningsdelegationen att dessa etapper ska byggas samlat. En arbets- och tidsplan utgör ett bra underlag för tillsynen. En sådan plan ska enligt miljöprövningsdelegationen lämnas till tillsynsmyndigheten i god tid, senast en månad, före det att byggnations- och/eller anläggningsarbetena påbörjas. Miljöprövningsdelegationen föreskriver därför särskilt villkor angående detta.

Naturmiljö

Bolaget har i ansökningshandlingarna beskrivit naturvärden i form av naturvårdsobjekt, skogliga naturvärden, kalkbarrtolkning etc som påträffats vid inventering av området och de hänsynstaganden som kommer att vidtas för att minska påverkan. Bland annat kan nämnas skyddsavstånd till påträffade objekt, principer för anläggning vid vattendrag och våtmarker etc.

Miljöprövningsdelegationen bedömer emellertid att de skyddsavstånd som angivits inte i tillräcklig omfattning begränsar skador på skyddsvärda objekt.

Miljöprövningsdelegationen föreskriver därför särskilda skyddsavstånd enligt

villkor 6. Det innebär att inga åtgärder i form av uppläggning av massor vägdragning placering av verk etc får utföras inom detta avstånd. Det kan dock konstateras att vissa föreslagna nydragningar av väg hamnar närmare än 50 meter till dessa objekt, då befintligt väg redan i dagsläget gränsar till dessa. Miljöprövningsdelegationen bedömer det därför befogat att tillsynsmyndigheten ska kunna godkänna ett mindre avstånd i vissa fall i samband med godkännandet av föreslagen layout.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att provning av påverkan på arter vilka omfattas av artskydd enligt 8 kapitlet miljöbalken inte kan provas inom ramen för denna provning. Miljöprövningsdelegationen erinrar dock om innehållet i artskyddsförordningen (2007:845) och att verksamheten kan komma att kräva ytterligare provning, främst enligt 4 och 14 §§ artskyddsförordningen.

Fågelliv

Miljöprövningsdelegationen bedömer att de studier som gjorts som underlag för ansökan och miljökonsekvensbeskrivning är tillräckliga. Konstaterad risk finns för barriäreffekter då parken tillsammans med andra tillståndsgivna och planerade vindparker stänger in ett tidigare identifierat bo söder om projektet. Någon boplats i närområdet av aktuell etablering har hittills inte påträffats.

Miljöprövningsdelegationen tar fasta på de åtaganden Bolaget gör i form av uppföljande studier och skyddsavstånd på två kilometer till boplats för örn. Miljöprövningsdelegationen menar att det är rimligt att omfattningen av de fortsatta studierna ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten och expertis inom området och även omfatta anläggningstiden. Studierna bör också ske samordnat med övriga aktörer i området. Miljöprövningsdelegationen menar att barriäreffekter även för övrigt fågelliv bör omfattas av egenkontrollen. De uppföljande inventeringar som genomförs enligt Bolagets åtaganden och föreskrivet utredningsvillkor ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast september samma år de genomförts. Sex månader efter att studierna avslutats ska utredningen redovisas i sin helhet och där ska särskilt framgå vilka störningar på rovfågel, exempelvis kollisioner och barriäreffekter, som konstaterats samt vilka förslag till ytterligare villkor som kan föreskrivas.

Kulturmiljö

Miljöprövningsdelegationen bedömer att den beskrivning som gjorts avseende kulturmiljön är tillräcklig för att pröva ärendet enligt miljöbalken. Inför byggskedet kommer länsstyrelsen att ta ställning till om den nu genomförda utredningen uppfyller kraven eller om en särskild arkeologisk utredning enligt 2 kapitlet 11 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., till skydd för fast fornlämning behöver göras.

Lämningar har påträffats inom området både vid skrivbordsstudier och genomförd fältinventering. De skyddsavstånd som föreskrivs i detta beslut bedömer miljöprövningsdelegationen vara tillräckliga för att verksamheten ska kunna tillåtas. De registrerade lämningar som identifierats i den arkeologiska rapporten och inte utgör fast fornlämning saknar skydd enligt kulturminneslagen men skyddas av Skogsvårdslagens hänsynsparagraf vilket i innebär att åtgärder ska planeras så att skador på kulturmiljön i största möjliga mån undvik. Skyddsavståndet bör om möjligt vara 50 meter.

Miljöprövningsdelegationen erinrar vidare om den anmälningsskyldighet som finns enligt kulturmiljölagstiftningen vid påträffande av nya lämningar under anläggningsarbetet.

Vägar, ledningsdragningar m.m.

Eftersom placeringen av uppläggnings- och uppställningsytor, servicebodar och dragningen av vägar och ledningar medför påverkan omgivningen menar miljöprövningsdelegationen att det är rimligt att Bolagets förslag på väg- och ledningsdragningar ska lämnas till tillsynsmyndigheten för godkännande minst en månad innan anläggningsarbetena påbörjas. Om luftledning väljs istället för markkabel inom parken ska detta motiveras.

Risker

Det är sällsynt att rörliga delar kastas iväg från vindkraftverk eller att vindkraftverk faller omkull. Miljöprövningsdelegationen förutsätter dock att den teknik som finns, och allteftersom blir tillgänglig, för att tidigt identifiera obalans eller vibrationer i ett vindkraftverk till exempel till följd av materialutmattning kommer att nyttjas inom anläggningen och att frågan kan lösas inom ramen för verksamhetens egenkontroll. Nedisning av torn och vingar kan uppkomma under vissa meteorologiska förhållanden. Detta kan medföra att is faller ned från verken eller att is kastas iväg från verken. Ispåbyggnad är framförallt ett problem i fjällvärlden och på den aktuella platsen bedömer miljöprövningsdelegationen risken för ispåbyggnad vara mindre. I stora delar av Sverige bedöms det i allmänhet årligen föreligga förutsättningar någon vecka med ispåbyggnad. Denna bedömning torde även kunna gälla som en generell utgångspunkt för den aktuella etableringen. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att i vilken utsträckning nedisning uppkommer på ett enskilt verk är beroende av de lokala förutsättningarna.

Vindkraftområdet kommer att hållas tillgängligt för allmänheten.

Miljöprövningsdelegationen tar fasta på de åtagande Bolaget gjort med anledning av risker och anser vidare att det är viktigt att de som befinner sig i området effektivt informeras om de risker som detta kan medföra och föreskriver därför ett sedvanligt villkor om uppsättande av varningsskyltar.

Återställning

Miljöprövningsdelegationen anser att omfattningen av återställningsåtgärderna bör avgöras då återställning är aktuell. Miljöprövningsdelegationen bedömer att återvinning av material bör ske så långt det är möjligt. Det är dock viktigt att göra en bedömning av värdet av återvinning av material mot de ingrepp detta medför på miljön. Det är även viktigt att beakta störningarna för motstående intressen. Anläggandet av vägar är ett så pass permanent ingrepp att ett fullständigt återställande av markområdena kan vara svårt. Risk kan finnas att borttagande av vägar i sig även kan medföra en betydande negativ miljöeffekt.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att erfarenheten från nedmontering och återställning av vindkraftanläggningar inte finns idag samt att tiden för när återställningsåtgärderna blir aktuella ligger långt fram i tiden. Detta gör att kunskapsläget kommer att förbättras om vad en återställning av en vindkraftanläggning bör omfatta. Miljöprövningsdelegationen anser att återställningsåtgärderna ska behandlas utifrån de erfarenheter och den kunskap som finns när återställningsåtgärderna blir aktuella.

En anmälan som redogör för de återställningsåtgärder som Bolaget, utöver det Bolaget åtagit sig i ansökningshandlingarna, bedömer vara lämpliga och

rimliga ska därför lämnas till tillsynsmyndigheten när anläggningen, eller delar av denna, tas ur drift. Miljöprövningsdelegationen menar att det kan vara lämpligt att successivt återställa delar av området om delar av verksamheten tas ur drift. Bland de återställningsåtgärder som särskilt ska beröras i anmälan är nedmontering av verk och elledningar, återställning av vägar, vägdiken och sprängningsschakt, återställning av vegetation samt återvinning av material. Ett villkor i enlighet med detta bör därför föreskrivas.

Motivering av det allmänna villkoret

Under det allmänna villkoret tar miljöprövningsdelegationen fasta på de åtaganden som Bolaget har angivit i ansökan, miljökonsekvensbeskrivningen eller i övrigt åtagit sig i ärendet. De åtaganden som miljöprövningsdelegationen särskilt vill betona i det allmänna villkoret är åtaganden gällande hänsynstagande och principer för placering av verk och anläggande av vägar och uppställningsplatser, avstånd till närboende, skyddsåtgärder avseende risker och säkerhet samt uppföljning och egenkontroll för verksamheten.

Miljöprövningsdelegationen föreskriver en samrådsskyldighet mellan Bolag och tillsynsmyndighet inför förändringar som kan ske inom ramen för det allmänna villkorets krav på att verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med Bolagets åtaganden m.m. Även om bestämmandet och ansvaret för att en förändring håller sig inom huvudsaklighetsrekvisitet alltjämt ligger hos Bolaget säkerställs genom kravet på samråd en dialog inför förändringen. Härigenom menar miljöprövningsdelegationen att Bolagets krav på flexibilitet kan förenas med miljömässiga hänsynstaganden. Om Bolaget överväger en förändring av verksamheten eller dess bedrivande ska Bolaget således samråda med tillsynsmyndigheten och inhämta tillsynsmyndighetens synpunkter i frågan. Inför samrådet ska tillsynsmyndigheten förses med uppgifter om förändringens karaktär, dess tänkbara miljökonsekvenser och de övriga upplysningar som tillsynsmyndigheten kan behöva för att bedöma om verksamheten, vid en förändring, kan anses bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits eller åtagits under tillståndsärendets handläggning.

Ianspråktagande och igångsättningstid

Miljöprövningsdelegationen bedömer det rimligt att tillståndet ska ha tagits i anspråk inom tre år från det att tillståndet vunnit laga kraft och föreskriver därför en tid för ianspråktagande om tre år. Med ianspråktagande avses på sedvanligt sätt att tillståndet tagits i anspråk, det vill säga att tillståndet tagits i anspråk genom att verksamheten i form av exempelvis anläggningsarbeten har påbörjats.

Miljöprövningsdelegationen beslutar också i enlighet med Bolagets yrkande om igångsättningstid för verksamheten på 7 år, dvs den tid inom vilken de tillståndsgivna miljöfarliga verksamheterna ska vara driftsatta.

Verkställighet

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att Hocksjön har utpekats som lämpligt för vindkraftsetablering i kommunens översiktsplan.

Miljöprövningsdelegationen finner det därför rimligt att förena tillståndet med verkställighetsförordnande, dvs. att tillståndet får tas i anspråk även om det överklagas.

Miljöprövningsdelegationen finner det rimligt att meddela verkställighetsförordnande i enlighet med Bolagets yrkande om byggande av vägar och markförläggning av kabel..

Tidsbegränsning

Bolaget har inte yrkat på tidsbegränsning av tillståndet. Mark- och miljödomstolen och Mark- och miljööverdomstolen har i domar, MMD mål nr M42-10 respektive MMÖD mål nr M824-11, bedömt att tillstånd för vindkraftsverksamhet ska tidsbegränsas.

Med bakgrund av erfarenhet från tidigare vindkraftprövningar samt medräknande av möjlig tid för återställning av projektområdet finner miljöprövningsdelegationen det rimligt att tillstånd för verksamheten kan lämnas för 30 år. Återställning ska ske inom tillståndstiden.

Ekonomisk säkerhet

Vid prövning enligt miljöbalken kan, enligt 16 kapitlet 3 §, krav på säkerhet förskrivas om skäl därför föreligger. Krav på säkerhet bör dock inte föreskrivas slentrianmässigt utan bör grunda sig på ett konkret behov av säkerställande av återställningsåtgärder.

Vindkraft är en verksamhet som kännetecknas av att vindkraftverken har en begränsad ekonomisk livslängd. När den är till ända återstår endast en återställningskostnad. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det finns anledning att säkerställa denna återställningskostnad.

Bolaget har föreslagit att för det fall att miljöprövningsdelegationen skulle finna att säkerhet ska ställas, att säkerhet ska ställas för de återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda med 100 000 kr per kraftverk i det penningvärde som gäller när tillstånd meddelas. Säkerheten får utgöras av pant, borgen, insättning på spärrat räntebärande konto eller annan form av säkerhet som kan godtas av tillsynsmyndigheten.

Miljöprövningsdelegationen anser det inte oskäligt att Bolaget tvingas avsätta eller säkerställa åtminstone delar av återställningskostnaden i en kontrollerad form. En sådan säkerhet bör vara gemensam för hela vindkraftsparken. För att möjliggöra ett ändamålsenligt återställningsarbete bör säkerheten ställas för varje verk men kunna tas i anspråk vid återställning av vindkraftsparken i dess helhet.

Det är svårt att ha någon uppfattning om kostnaden för nedmontering av vindkraftverken någon gång i framtiden. Miljöprövningsdelegationen anser inte att det finns anledning att säkerställa alla återställningsåtgärder utan anser att säkerheten bör omfatta de mest angelägna återställningsåtgärderna. Miljöprövningsdelegationen bedömer behovet av säkerhet till 300 000 kronor per vindkraftverk oavsett val av material.

Utifrån detta, och med beaktande av de krav på säkerhet som ställts i andra prövningar, fastställer miljöprövningsdelegationen säkerhetsbehovet i enlighet med vad som framgår i villkor 2.

Säkerheten ska ställas med lika stora belopp år det tionde, femtonde och tjugonde året efter det att tillståndet tagits i anspråk. Säkerheten ska ställas i form av pantförskrivning av medel på spärrat bankkonto eller borgensåtagande från kreditinrättning. För att säkerställa säkerhetsbeloppen med hänsyn till kommande års penningvärdesförändringar bör säkerhetsbeloppen uppräknas med index. En koppling till konsumentprisindex kan fylla detta syfte. Sker säkerställande genom pantförskrivning av medel på spärrat konto ska säkerheten omfatta även upplupen ränta på detta konto. För den händelse

Bolaget eller någon som förvärvar tillståndet och verksamheten från Bolaget vill att säkerhet ska ställas i annan form än nu föreskriven kan detta ske genom ändring och omprövning av villkoret om säkerhet. Säkerhet ska godkännas av miljöprövningsdelegationen.

För att säkerställa återställning om Bolaget skulle komma på obestånd under byggtiden bör en begränsad säkerhet om 250 000 kronor ställas. Säkerheten ska ställas innan tillståndet tas i anspråk och säkerheten ska gälla intill dess vindkraftparken tagits i drift. Säkerheten får utgöras av pant eller borgen och ska provas av miljöprövningsdelegationen.

Föreligger behov av omprövning av säkerheten under tillståndstiden kan säkerheten omprövas även efter initiativ från tillsynsmyndigheten.

Egenkontroll

För alla typer av verksamheter gäller att egenkontroll, enligt 26 kapitlet 19 § miljöbalken samt förordning (1998:901) om verksamhetsutövarns egenkontroll, ska bedrivas och för detta ska ett speciellt kontrollprogram tas fram. Miljöprövningsdelegationen anser att det ska föreskrivas villkor om att ett aktuellt kontrollprogram för verksamheten ska finnas och följas. Miljöprövningsdelegationen menar dock att villkoret om kontrollprogram inte bör innehålla någon detaljerad reglering av hur kontrollen ska bedrivas, frågor om kontrollprogrammets innehåll bör istället behandlas i samråd med tillsynsmyndigheten. Dock bör villkoret fastställa att kontrollprogrammet ska ange hur verksamheten ska kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod, i enlighet med vad som anges i 22 kapitlet 25 § punkt 3 miljöbalken.

Bolaget har i handlingarna angivit att uppföljning av påverkan på rovfågel kommer att genomföras i samarbete med omgivande aktörer. Detta anser miljöprövningsdelegationen att kontrollprogrammet ska omfatta liksom uppföljning av påverkan på rennäringen, kontroll av ljud och skuggor och annat som är relevant för det aktuella området. Kontrollprogrammet ska omfatta både anläggnings- och driftfas.

Miljöprövningsdelegationen anser att kontrollprogrammet för anläggningsfasen ska inkomma innan anläggningsarbetena påbörjas och bedömer fyra veckor vara rimlig tid för tillsynsmyndigheten att kunna handlägga ärendet. För den del av kontrollprogrammet som omfattar anläggningen i sin helhet, dvs. driftsfasen, bedömer miljöprövningsdelegationen tre månader från när tillståndet tagits i anspråk vara tillräcklig tid för Bolaget att till tillsynsmyndigheten inkomma med ett förslag på kontrollprogram för den ansökta verksamheten.

Miljöprövningsdelegationens sammanfattande bedömning

Bolaget har genom sin ansökan och miljökonsekvensbeskrivning visat vilken påverkan och vilka olägenheter som verksamheten kan orsaka på människors hälsa och miljön.

Den planerade verksamheten strider inte mot miljöbalkens mål och tillåtlighetsregler, förutsatt att verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och att de åtaganden som redovisas i ansökan vidtas. Verksamheten har visserligen påverkan på människors hälsa och miljön i olika avseenden, t.ex. buller från verksamheten. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att rimliga försiktighetsmått och åtgärder kommer att vidtas för att minska påverkan.

Miljöprövningsdelegationen finner sammanfattningsvis att det inte föreligger hinder mot att tillstånd kan lämnas för Bolaget att uppföra och driva maximalt 45 vindkraftverk inom angivet projektområde (se bilaga 1). Tillståndet omfattar även nödvändiga installationer och erforderlig ledningsdragning samt anläggning av interna vägar och uppställningsområden etc.

SÄRSKILDA UPPLYSNINGAR

Miljöprövningsdelegationen erinrar om att meddelat tillstånd enligt miljöbalken inte befriar tillståndshavaren från skyldighet att iaktta vad som i annan författning föreskrivs om den anläggning eller verksamhet som avses med tillståndet.

Bolaget ska, i enlighet med 26 kapitlet 19 § miljöbalken, fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön samt i övrigt iaktta vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll.

Bolaget ska vidare, i enlighet med 26 kapitlet 22 § miljöbalken, till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen samt bekosta eller utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Enligt förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken ska avgift betalas årligen av den som bedriver miljöfarlig verksamhet.

KUNGÖRELSEDELGIVNING

Miljöprövningsdelegationen beslutar med stöd av 16 § delgivningslagen (1970:428) att delge beslutet genom kungörelse som ska införas i Tidningen Ångermanland, Östersundsposten, Länstidningen och Post och inrikes Tidningar. Delgivning av beslutet anses ha skett två veckor efter detta beslut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Part som inte är nöjd med detta beslut kan överklaga det till Mark- och miljödomstolen, Östersunds Tingsrätt, genom skrivelse som dock ska sändas eller lämnas till Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen Västernorrland, 871 86 HÄRNÖSAND. Skrivelsen ska ha inkommit senast tre veckor efter att detta beslut har delgivits (se bilaga 3).

Beslut i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationens ordförande Lars Nyberg och sakkunnig Bengt Gruvin. Föredragande i ärendet har varit miljöhandläggare Frida Uebel.

Lars Nyberg
Ordförande
miljöprövningsdelegationen

Bengt Gruvin
Miljösakkunnig
miljöprövningsdelegationen

Bilagor:

Bil. 1 Projektområde/områdesavgränsning

Bil. 2 Parklayout inklusive karta med identifierade objekt

Bil. 3 Överklagningshänvisning

Kopia via e-post till:

Sollefteå kommun
Samhällsbyggnadsnämnden, Sollefteå kommun
Bygg- och miljönämnden, Ragunda kommun
Länsstyrelsen Jämtland
Jiingevarie sameby
Energimarknadsinspektionen
Energimyndigheten
Försvarmakten
Havs- och vattenmyndigheten
Jägareförbundet Norr
Kammarkollegiet
Naturvårdsverket
Riksantikvarieämbetet
Sametinget
Skogsstyrelsen, Norra Västernorrland
Sveriges Geologiska Undersökning
Trafikverket, Region Mitt
Myndigheten för Samhällskydd och Beredskap
Svenska Kraftnät
Ångermanlands Ornitologiska Förening
Naturskyddsföreningen, Sollefteå
Räddningstjänsten Höga-Kusten Ådalen
Länsmuseet Murberget
Kramfors-Sollefteå Airport
Akten, MPD

Kopia via brev till:

Raedtievaerie sameby

